

— Kmetijska podružnica na Dobrni pri Celju ima svoj redni letni občni zbor dne 15. t. m. v salonu hotela »Union« ob 3. uri popoldne. Na sporedu je predavanje g. Holza, tajnika c. kr. kmetijske družbe. Druge točke dnevnega reda so: poročilo o delovanju, volitev odbora, sprejem novih udov, pobiranje letnine, volitev delegata za občni zbor in slučajnosti. Naša podružnica se je ustanovila leta 1907 in smo si morali močno prizadevati, predno so nam jo dovolili. Hujskanje zoper podružnico je veliko in konstatujemo le to, da dežela sama kot veleposelnica na Dobrni še ni pristopila k tej podružnici. Med tem, ko so drugi posestniki že marsikaj storili v povzdigo gospodarstva n. pr. potom dreznaj, naprava ameriških vinogradov, se dežela ne sramuje, da ima sredi toplic dva prav močvirnata travnika, ki nikakor ne pospešujeta zdravje, ker kužita drugače tako zdravi zrak. Za povzdigo živinoreje se nič ne stori od strani dežele, ki bi lahko ustvarila najlepše pašnike in tako topličarjem nudila ne le izvrstno mleko, ampak tudi interesantne izlete na Kozjak. Po zborovanju se vrši v dvorani »Union« pustna veselica.

— Sv. Magdalena v Mariboru. V nedeljo, dne 15. t. m., popoldne po večernicah se vrši pri nas zborovanje podružnice »Slovenske Straže«. Govoril bo g. dr. Jožef Leskovar o vprašanju: »Kaj nas brigajo občinske volitve?« Pridite, dragi Slovenci, v obilnem številu!

— Studenci pri Mariboru. Ko gredo naši poslanci zopet v Gradec in deželni zbor, jih nujno prosimo, naj zahtevajo odločno in z vsem pritiskom, da vlada dovolji takoj zidanje tukajšnje slovenske šole. Če pa nas hoče vlada pod pritiskom Nemcev še naprej prezirati in tlačiti, potem res ne vemo, čemu naj bi naši poslanci tako vlado podpirali. Pomislite vendar, kako se pravica deli pri nas na Spod. Štajerskem: Nemško-sulferajnske šole se dovoljujejo kar brzojavim potom, Ciril Metodovi družbi pa se že štiri leta brani brez postavnega vzroka, iz golega narodnega sovraštva do Slovencev, zidati tukaj pri nas prepotrebno slovensko šolo. — Takega preziranja in takih očitnih krivic Slovenci ne bomo več mirno prenašali.

— Ptuj. Krčevinsko bralno društvo združeno z deklško zvezo priredi v nedeljo dne 15. febr. v društvenih prostorih (minoritski samostan) po večernih majhno pustno predstavo s petjem, šaljivimi prizori in deklamacijami. Vstopnina 20 vin. ozir. 10 vin.; slučajni čisti dohodek je namenjen v nabavo lastnega odra.

— Slov. Bistrica. Lani je imela mar. »Dijaška kuhinja« 200 kron nedostatka. Igre gimnazijcev so ji dale 320 K. Ker je ta zavod tako važen za dijaštvo, je treba, da se podpira od vseh strani. Zato prirede slovenski gimnazijci v Mariboru predstavo, ki se vrši dne 15. svečana ob pol 4. uri popoldan v hotelu »Austria« v Slovenski Bistrici pod pokroviteljstvom preč. g. dr. Anton Medveda, »Veharjevo letovišče«. Burka s petjem v treh dejanjih. Med odmoru svira sekstet slovenskih gimnazijcev. Predstava se vrši v korist mariborske »Dijaške kuhinje«. Po predstavi prosta zabava, petje kupletov itd. Cene: I. sedeži 2 K, II. sedeži K 1.40, III. sedeži 1 K. Stojišča 30 vin. — Kdor se hoče pošteno namenjati, bo gotovo prišel. Zveze z vlaki so jako ugodne. — V upanju, da Slovenci od blizu ne zapuste učee se revne mladine, vabijo na obilni obisk prireditelji.

— »Desetega brata« je priredila v nedeljo dne 8. t. m. podružnica Slov. dijaške zveze v Gorici. Dvorana »Trg. Doma« je bila nabito polna. Gmotni uspeh je naravnost izborni. Igralci so vsi storili svojo dolžnost. Toda njih hvalevredna prizadevanja in velike zmožnosti bi bile vredne boljše snovi, kakor je »Deseti brat«. Čast igralcem.

— Sv. Andraž v Slov. goricah. Katol. slov. izobr. društvo priredi veliko pustno veselico v nedeljo dne 15. februarja po večernicah v Tošovi gostilni s sledečim sporedom: Igra: »Dva gluha«. Šaljivi srečolov. Med posameznimi točkami nastopi Antonjevski tamburaši in domači pevski zbor.

— Trebanjsko okrožje Orlov priredi v dneh 15. in 16. februarja t. l. dvadnevni telovadni tečaj v Št. Rupertu. Ker je spored tečaja zelo obširen in zanimiv, je želeli, da se tečaja udeležijo vsi v okrožje spadajoči načelniki, vaditelji in boljši telovadci.

— Slov. katol. bralno društvo Novacerkev pri Celju priredi v nedeljo dne 15. t. m. popoldne po večernicah v svojih prostorih veseligr »Poštna skrivnost« in »Krščena miška« s petjem.

— Rečica ob Savinji. Tukajšnja prostovoljna požarna bramba priredi na pustno nedeljo v gostilni gosp. Franca Stiglica, p. d. Prisljan, veliko veselico z igro, tombolo in mnogimi komičnimi nastopi. Začetek ob 3. uri popoldne.

— Škale. V nedeljo dne 1. t. m. se je vršil pri nas shod S. K. Z. Vodil ga je župan Jan. Poročilo posl. dr. Verstovška so vzeli množestveno zbrani volilci z zaupanjem na znanje.

— Škale. Popoldne v nedeljo se je vršil občni zbor bralnega društva. Vodil ga je posestnik Plazl Jože; poročilo je podal tajnik Šmon. Posl. dr. Verstovšek je v šaljivi in resni obliki označil cilje in delovne izobraževalnih društev. Č. g. kaplan Kompolšek se zahvali govorniku za poučni govor. Odbor se je volil stari.

— Št. Andraž nad Polzelo. Na svečnico popoldan je bil občni zbor bralnega društva. Vodil ga je vrli posestnik Blagočinšek, ki je v lepih besedah pozdravil došle goste. Posl. dr. Verstovšek, navdušeno pozdravljen, govori obširno o bralnem društvu in samozobrazbi. Župan Skaza iz Velenja poroča o cestni zadevi, ki je za št. Andražane velikega pomena. Obisk je bil velikanski; zbrana je bila cela fara, otroci, dekleta in fantje, kmetje in kmetice. Tako dobro obiskan še ni bil nikdar noben shod.

— Sv. Florijan pod Bočem. Na Svečnico, dne 2. febr., se je pri nas ustanovila deklška Marijina družba. Pridigoval je dr. Hohnjec, ki je vspodbujal mladeniče, naj si tudi ustanovijo svojo Marijino družbo. Govoril je tudi pri zborovanju Mladeniške in Dekliške zveze in posebno povdarjal, da je dandanes za mladino nujno potrebno, da se zbira v svojih društvih.

ŠTAJERSKI DEŽ. ZBOR.

Gradec. Štajerski deželni zbor je sklican na kratko zasedanje dne 17. t. m. ter bo zboroval do konca meseca. Rešil bo proračunski provizorij, v razpravi bodo lokalne železnice, ceste in manjše gospodarske zadeve. Vprašanje zvišanja učit. plač v tem zasedanju ne pride na vrsto. Deželni odbor je sklenil od dež. zbora dovoljenih 10 milijonov kron posojila za konvertiranje najeti pri štajerski eskomptni banki in pri graški filijalki česke »Union« banke.

Po svetu.

NOVA BALKANSKA ZVEZA.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad. Nova balkanska zveza je sklenjena. O Bulgariji se upa, da ji prejalislej pristopi. Pomen in namen kakor tudi oblika zveze so državna tajnost. Prvi uspeh zveze je, da se je Turčijo popolnoma udala v svoj položaj. Vloga Rusije pri tej zvezi je neznana.

PRINC WIED OFICIELNO SPREJEL ALBANSKI PRESTOL.

Dunaj. Predno je 9. t. m. princ Wied odpotoval iz Berlina je oficielno šestim zastopnikom velesil naznanil, da sprejme albanski prestol. Princ je istočasno to naznanil mednarodni kontrolni komisiji v Albaniji. Na od velevlasti garantirano posojilo dobi 10 milijonov predujema od laških in avstrijskih bank. Iz Rima pride princ 13. t. m. na Dunaj, kjer princa cesar sprejme v avdijenci.

ITALIJA ŠČUVA.

Belgrad. Listi pišejo, da ugodno razpoloženje za mir na Balkanu moti Italija, katere predlogi, ako se sprejmejo, bi bili istovetni z razdelitvijo Turčije. Razmere v Južni Albaniji in v Epiru bodo prisilile velevlasti na hitro odločitev.

ALI RUSIJA ZOPET MOBILIZIRA?

Peterburg. Car je ukazal, da se v celji Rusiji izvzemši gubernij vilskega ozemlja, pozovejo domobranci prvega poziva, ki so jih ob mobilizaciji l. 1911. in 1913. uvrstili naravnost v deželno brambo, k štiritedenskim orožnim vajam.

VOHUNSTVO V RUSIJI IN V AVSTRIJI.

Peterburg. Vojno sodišče je obsodilo poročnika Zakovleva, ker je izdal vojaške tajnosti, v štiriletno prisilno delo.

Milan. Avstrijske obmejne oblasti so aretirale laškega poročnika Trento iz Milana, ki je osumljen, da je vohunil.

ČUDNO ZAVEZNIŠTVO.

»Zeit« potrja vesti »Reichspost«, da Avstrija ojačuje mejo proti Italiji. Šest bataljonov gorskih lovcev se tudi v zimi pusti na meji, dočim so dozdej po zimi odkorakali bolj v notranjost dežele. Na njih mesto v dosedanjih zimskih garnizijah stopi šest bataljonov s 120 možmi po kompaniji. Čete dobe tudi več strojnih pušk in bodo odslej štele 16 bataljonov s 431 častniki, 7517 možmi, 479 mul in 229 konj. Zaveznitvo Italije v tako resnem času, ko že vrabci na strehi čivkajo, da v doglednem času izbruhne vojska med Avstrijo in Rusijo, je res veliko vredno, ko moramo še proti Lahom mejo zavarovati!

ZAKAJ JE ESSAD PAŠA ODPSTOPI.

O odstopu Essad paše se poroča: Avstrijska križarica »Panther« se je pripeljala 30. januarja v Drač. Essad paša je čital dekret, ki je ukazoval konec njegovega gospodarstva. Ob 9. uri sta se podala k ni-

mu s »Pantherja« angleški in nemški komisar, ki sta z njim nad dve uri konferirala. Vročila sta mu ultimatum, da naj v petih urah demisionira in da če tega ne stori, pridejo pred Drač vojne ladje velesil. Popoldne je poslal k članom mednarodne komisije svojega prijatelja Frašeri bega, ki je predlagal: Essad paša se ukloni velesilam in demisionira, a da ne bosta njegov ugled in čast trpela, naj on vodi deputacijo, ki ponudi princu Wiedu albansko krono. Predlog so sprejeli in ob 5. uri popoldne sta se odposlanca podala k njemu. V Drač je 3. t. m. prišla iz Valone cela mednarodna komisija, ki ji je Essad paša oficielno svojo demisijo naznanil.

VSMEJE ZAHTEVATI.

Reka. Lah Spinelli je izdal brošuro »Kalvarija italijanskega mesta«, v kateri laže, kako se Italijani na Reki zatirajo, in pozivlja Italijo, naj na ogrsko vlado pritise, da se na Reki da Lahom pravica! Ogrska vlada pa, namesto da bi to zavrnila, se opravičuje in hiti zagotavljati — kar itak vsak ve — da se Lahom na Reki godi dobro.

SPORAZUMLJENJE MED POLJAKI IN RUSINI.

Lvov. Pri poljsko rusinskih pogajanjih glede volilne reforme so se Poljaki in Rusini popolnoma sporazumeli. Poljaki so pristali na enem rusinskem mestnem volilnem okraju v Lvovu Kulikovu.

POZNO SPOZNAVANJE.

Dunaj. Tukaj začenjajo posebno v visokih vojaških krogih resno dvomiti o zanesljivosti Italije glede balkanske politike. Albanijo skuša Italija spremeniti v svojo kolonijo. Sploh pa igra Italija jako dvoumno vlogo, celo glede albanske banke in princa Wieda.

SLABA ZNAMENJA.

Šibenik. (»Slovenec«) Tu so 9. t. m. zaprli nekega Jož. Fontana, ki je špi-oniral v korist Italije. V zvezi s tem je aretacija Evgena Marcicha z ženo, ki se je pred mesecem izvršila v Trstu. — (Imenitno zavezništvo.)

LAHI POSTAJAJO ČEDALJEBOLJ NESRAMNI.

Trst. Ker se čuje, da namerava vlada v svojih uradih v Primorju mesto dosedanjih nemško-laških napisov, štambilih in rubrik uesti nemško-laško-slovensko-hrvatske, so Lahi dvignili velikansko vpitje, da bi vlado prestrašili, da ne izpolni tega, kar temeljni zakon itak zahteva. — Lah se zelo razburjajo, ker je šopranjsko županstvo poslalo reškemu dopis, naslovljen: Reka — Hrvatska. — V obče so Lah v Primorju postali zadnji čas jako nerovzni.

40.000 ŠVEDSKIH KMETOV MANIFESTIRALO ZA OBOROŽEVANJE ŠVEDSKE.

Stokholm. Tu se je vršil za Švedsko znamenit dan. 40.000 kmetov je v dogem sprevedu manifestiralo pred kraljem za oboroževanje in brambo domovine. Zveznice so aranžirale več posebnih vlakov. Voditelji spreveda so imeli govore v katerih so kralja pozivali naj se stori vse za večjo brambo domovine.

Kako deluje »Slovenska Straža«.

Treba bo tudi na Štajerskem pričeti bolj delovati za »Slovensko Stražo«, ki ima nalogo omejevati in prerečevati prodiranje tujcev na našo zemljo. V vsakem slovenskem kraju se mora ustanoviti podružnica »Slovenske Straže«. Pišite po potrebna pojasnila na pisarno »Slov. Straže« v Ljubljano, ki vam preskrbi tudi predavatelja!

Da tudi čitatelji »Slovenskega Gospodarja« nekoliko podrobneje spoznajo plodonosno delovanje »Slov. Straže«, hočemo pdati z zadnjega občnega zbora tudi »Gospodarjevim« čitateljem nekaj poročil:

Poročilo predsednika prof. Evg. Jarca.

Predsednik prof. J a r c poroča:

Na III. občnem zboru »Slovenske Straže« lahko konstatiramo, da zanimanje za »Slovensko Stražo« ni nadovalo, ampak poročilo, ki je imate v rokah, kaže konstanten napredek. Podpor se je izplačalo pred ustanovitvijo 10.170 K 28 h, v prvem poslovnem letu 18.181 K 2 h, v drugem poslovnem letu 21.336 K 62 h, v pretečenem poslovnem letu 34.925 K 87 h, v zadnjih treh mesecih, t. j. od 1. julija do konec septembra pa 5118 K 54 h. Skupaj tedaj 89.732 K 33 h ali okroglo 90.000 K. Te podpore so bile mogoče le vsled tega, ker so se tudi dohodki zvišali in je posebno uspeh loterije pospešil delo zlasti med ubogih slovenskih mladino.

»Slovenska Straža« je nadaljevala smotreno započeto izobraževalno delo, ki se je raztezalo na različne stroke.

Otroških vrtcev vzdržuje sedaj »Slovenska Straža« pet, in sicer: v Velenju, pri Sv. Križu pri Trstu, v Devinu (z večjo podporo), v Podgori in Ločniku pri Gorici. Ustanovil se pa bo v najkrajšem času tudi v Gorici otroški vrtec in pa v Šoštanju na Štajerskem, kakor hitro dobimo primerne prostore. Otroške vrtce je posečalo 212 otrok: Velenju 51, Sv. Križ 70, Podgora 34, Devin 30 in Ločnik, kjer se je otvoril vrtec šele s 1. septembrom letos, 27 otrok. V Ločniku je boj za slovenske otroke izredno hud od laške strani. Za otroške vrtce smo pretečeno leto izdali 4474 K 86 h.

Šolsko mladino je »Slovenska Straža« tudi sicer podpirala. Priredila je celo vrsto Miklavževih večerov in pa božičnic, na katerih so bili ubogi šolski otroci obdarovani s šolskimi potrebščinami, obleko in obuvanjem. Na Koroškem so se priredile božičnice v Št. Jakobu v Rožu, v Celovcu in Pliberku. Na Štajerskem v Vuzenici, Št. Lenartu v Slov. goricah, v Krčevini, na Muti, v Studencih pri Mariboru, v Brezju pri Mariboru, v Lembahu, v Velenju in Celju. Na Primorskem v Devinu, v Sv. Križu pri Trstu in v Podgori pri Gorici. Skupno smo izdali za božičnice 2354 K 80 h. Poleg tega je »Slovenska Straža« podpirala tudi šolarski kuhinji v Št. Lenartu v Slov. goricah in v Sevnici ob Savi.

V velikopotezno akcijo so se razvile naše knjižnice, posebno še mladinske knjižnice, zlasti na Koroškem. Ledobili od odseka za mladinske knjižništvo da sedaj »Slovenska Straža« šteje 105 knjižnic, v katerih je okoli 15.000 knjig. Glede mladinskih knjižnic smo dobili od odseka za mladinske knjižnice v Celovcu jako zanimivo poročilo. Mladinskih knjižnic obstoja zdaj na slovenskem Koroškem 77 s 5866 knjigami. Izpopolnilo se je letos 20 že obstoječih knjižnic, katerim se je na novo poslalo 1975 knjig. Iz poročila Vam hočem podati troje glavnih dobrot, ki jih prinašajo mladinske knjižnice:

1. Otroci, ki prebirajo slovenske knjige, se mnogo bolj privadijo slovenskemu materinskemu jeziku v govoru in pisavi, oni so mnogo spretnejši in izurjenjši v izobraževanju kot drugi, ki se knjig ne poslužujejo. Katehete vseskozi hvalijo te otroke in pravijo, da ž njimi mnogo lažje izhajajo pri verskem pouku, in se jim ni treba toliko truditi, kot z drugimi. Oni dobijo veselje in zanimanje za slovensko berilo sploh, tako da tudi pozneje, ko zapustijo šolo, lažje in zato rajši prebirajo slovenske knjige in časopise. In to je za nas neprecenljivega pomena.

2. Drugi uspeh je ta, da se z mladinskimi knjižnicami slovensko šolsko mladino odvraca od tujega nemškega čtiva, katerega so mu od vseh strani dosti vsiljuje.

3. Slovenske knjige, ki jih prinašajo domu šolski otroci, vzbujajo med odraslimi člani družin pozornost in zanimanje za slovensko berilo. Na ta način se pritegujejo k branju tudi odrasli in skoraj vsi knjižničarji poročajo, da se poslužujejo mladinske knjižnice tudi odrasli. Ker pa le te vendar ne zadostujejo, se je v veliko krajih vzbudila želja po knjižnici za odrasle, ljudski knjižnici. To je torej tudi zasluga mladinske knjižnice.

Na ta način so posebno na narodni meji postale mladinske knjižnice eden glavnih pripomočkov, rešiti slovensko mladino verske in narodne smrti.

Iz tega je razvidno, da je denar, ki ga izdaja »Sloven. Straža«, dobro naložen narodni kapital, ki že sedaj prinaša tako lepe obresti. Za knjižnice smo izdali pretečeno leto 2349 K 20 v.

Velikansko breme je prevzela »Slovenska Straža« z velikovško šolo. Veliki pomen te akcije obstoji v tem, da je s to šolo združena gospodinjska šola. Šolske sestre so nakupile primerno posestvo za 33.000 K. Seveda so morale najeti posojilo, od katerega plačuje »Slovenska Straža« obresti, dolg pa amortizujejo šolske sestre same. Dosedaj je izdala »Slovenska Straža« v ta namen nad 3000 K. Poleg tega pa je »Slovenska Straža« podpirala pripravljala dela za slovensko gospodinjsko šolo v Št. Jakobu v Rožu. Podelila je precejšnjo podporo tudi slovenski verski šoli v nekem kraju na Ogrskem. Za šolstvo je izdala »Slovenska Straža« 3272 K 50 h.

Tudi ubogih slovenskih dijakov iz obmejnih krajev ni pozabila »Slovenska Straža«. Poleg večjih podpor dijaškemu domu v Celovcu (1000 K), dijaški mizi v Gorici, smo podpirali potom starešinstva Leonove družbe obmejne visokošolske in na dva koroška gimnazija.

zija v Ljubljani. Omogočili smo z znatno podporo šesterim koroškim mladeničem obisk Zadružne šole v Ljubljani, da tako vzgajimo zavede voditelje naših zadrug in z vzgojnimi vplivom zadrugne misli utrdimo tudi narodno misel. To bomo storili tudi v bodoče in posebno podpirali udeležence iz obmejnih krajev gospodarske šole, ki se bo otvorila. Skupno smo izdali za dijaštvo 5098 K 86 h.

S časopisjem smo preskrbeli letos 1047 obmejnih hiš, in sicer na Koroškem 284, na Štajerskem 314, na Primorskem 218, na Kočevskem 131 in na Ogrskem 100 hiš. Za to časopisje smo izdali 6023 K 68 h.

V svesti si, da vršijo veliko narodno delo, smo podpirali S. K. S. Z. v Celovcu in Gorici. Nadalje smo prispevali znatne svote za društvene domove v St. Ilju v Slov. goricah, v Slivnici pri Mariboru, v Hajdinu pri Ptuj in v Železni Kapli. Vseh izdatkov za izobrazbo, društvene domove, gledališke odre, predavanja na narodni meji itd. je bilo v pretečenem letu 6183 K 77 h.

Za narodno gospodarstvo in za ohranitev slovenske zemlje smo izplačali 1000 K, za proučevanje narodno-obrambnega dela pa 290 K 20 h. Skrbeli smo tudi za delavstvo v zgornjih štajerskih industrijskih krajih in izdali v ta namen 510 K. Za skrb za izseljenca se je izdalo 260 K.

Veliko akcijo je izvedla »Slovenska Straža« tudi z vpeljavo enotnega molitvenika po vseh obmejnih krajih. Tako smo preskrbeli beneškim Slovincem 1860 krasnih, trpežnih in lično vezanih molitvenikov, ki imajo posebno beneško prilogo. Na Koroško smo jih razposlali okoli 1200, na Ogrsko pa dolejš 300. Nihče ne more oporekati, da so slovenski molitveniki za obmejne kraje velikanskega pomena, kajti dokler bo ljudstvo molilo v svojem materinem jeziku, toliko časa narodno še ni izgubljeno. Za molitvenike smo izdali 3108 K. Pripomniti pa moram, da so nam razni blagi dobrotniki izključno v ta namen darovali 1978 K.

Pri prodaji in nakupovanju posestev smo posredovali, kolikor je bilo mogoče. Radi splošne denarne krize pa žal v tem oziru nismo mogli doseči zaželjenega uspeha.

Delo naših narodnih nasprotnikov je označil neki vsenemški učenjak takole: »Zmagovalci ravnajo biološko pravilno, ako se trudijo, izpodrinivši tuji jezik in tujo narodnost. Zato nikakih spravnih poizkusov, ampak hladno gospodsko zavest, kar najbolj razvito moč in strogo omejevanje političkih pravic!« Ta načela, ki jih oznanja in izvaja naš narodni nasprotnik, so načela, kakor jih je izvajal Turek v lastno pogubo. Naše delo pa sloni na pravici in poštenosti in zato pa zaupamo tudi sami vase in našo končno zmago, zakaj s pravičnimi je Bog!

Tajnik Ivan Štefe

poroča: Že iz predsedstvenega poročila ste spoznali mnogostransko delo »Slovenske Straže« v preteklem tretjem poslovnem letu. To poročilo samo nekoliko izpopolnjujem. V preteklem poslovnem letu je imelo predsedstvo 18 sej, glavni odbor pa se je sešel štirikrat. Bili smo tudi v preteklem letu v delavni zvezi z Jugoslov. strok. zvezo in Rafaelovo družbo. V obeh odborih je zastopal odbor »Slovenske Straže« društveni tajnik.

Seje odbora »Slovenske Straže« so naložile pisarni obširne naloge, ki so se pomnožile še s priveditvijo velike efektne loterije in pa s tem, da je »Slovenska Straža« prevzela pisarniška dela za si jajno uspeji katoliški shod, za kar je pripravljali odbor katoliškega shoda povrnili »Slovenski Straži« plače uradništva za tri mesece. To je bilo dvoje ogromnih del, pri katerih je bilo treba skrajnega napora, da ti dve veliki deli lahko zabeležimo v društveno kroniko kot časten uspeh naše pisarne.

»Blagoslov našega zaščitnika, blagoslov Slomškov je spremijal »Slovensko Stražo« ob nevarnem podjetju, ki ga je podvzela mlada in neizkušena,« tako je pisal »Narodnoobrambni Vestnik«, ko je poročal o efektini loteriji. Bilo je to res precej nevarno podjetje in mnogi so dvomili, se li bo posrečilo. Ali šli smo pogumno na delo, zaupajoč v božjo pomoč in pa naklonjenost našega ljudstva. Pokazalo se je zopet, da nas zaupanje v radodarnost slovenskega naroda, kadar gre za dobro stvar, ni varalo. Skoro povsod, kamor smo se obrnili, smo naleteli na odprta srca, in le tako je bil mogoč tako lep uspeh efektne loterije. Za razprodajo srečk smo imeli na razpolago le malo časa — komaj tri mesece — in vendar smo jih v tem kratkem času razpečali 59.824.

kljub temu, da so napadali in obrekovali našo loterijo, ki je bila prirejena v narodnoobrambne namene, po svojih listih naši plemeniti in kavalirski narodni bratje. Tisti ljubeznivi naši rodni bratje, ki pisarijo po svojih listih, da »Slovenska Straža« ne podaja računov o svojem delovanju, dasi izide vsako leto poročilo onjenem občnem zboru v 30.000 izvodih!

Pri razpečavanju srečk moramo posebno pohvalno omeniti naše vrle Mohorjane. Pokupili so 8646 srečk, in sicer kranjski 4254, štajerski 2179, primorski 1443, koroški 770. Naše katoliško narodno dijaštvo je razpečalo 3010 srečk. Županstva so pokupila 2525 srečk, in sicer kranjska 2086, štajerska 262, primorska 157, koroška 20. Hranilnice in posojilnice so vzele 1770 srečk, in sicer kranjske 1020, štajerske 570 in koroške 180.

Vsega skupaj je bilo prodanih na Kranjskem 38.577 srečk, na Štajerskem 10.897, na Primorskem 5620, na Koroškem 3294, po raznih drugih krajih 1436 srečk.

Značilno je, da je bila ogromna večina srečk pokupljena od revnih slojev našega ljudstva, in posebno velikega pomena je to, da niso kupovali srečk samo zato, da bi kaj zadeli, ampak zato, da s tem pomagajo »Slovenski Straži« pri njenem delu. In ravno ta idealni vnos med ljudstvom je naša moč, svetel trenutek v naših bojih, srečna bodočnost naše domovine.

Vsi štirje glavni dobitki so bili zadeti. Prvi glavni dobiček v vrednosti 5000 K je zadela Frančiška Krašovec iz St. Vida nad Cerkljico, uboga žena s štirimi neposkrbljenimi otročiči, ko je bila v najhujši stiski. Drugi glavni dobiček v vrednosti 1000 K je zadel kmetiški fant Urbas Franc iz Srednjih Jarš pri Domžalah. Tretji in četrti glavni dobiček v vrednosti po 500 K pa sta zadela Marija Pavlin, uslužbenka v župnišču v Hrušici v Istri, in Fr. Tratnik, cerkovnik v St. Andražu pri Velenju na Štajerskem. Tudi dobitki po 100 K, 50 K, 20 K, 10 K in 5 K so bili skoro vsi zadeti.

Z dobitki je bil vsakdo zadovoljen. Prejeli nismo niti ene tozadevne pritožbe. »Slovenska Straža« ni šla pri dobitkih pod vrednost, kakor to delajo navadno nove druge loterije. S takim postopanjem si je »Slovenska Straža« le pomnožila ugled.

Denarni efekt loterije je bil zelo ugoden. Prinesla je 35.616 K 85 h čistege dobička. S to vsoto je »Slov. Straža« ustanovila poseben loterijski sklad v podporo revnim otrokom, ki se upravlja popolnoma ločeno od ostalega društvenega premoženja. Do 30. junija t. l. se je od tega fonda porabilo 12.476 K 92 vin.

Lep uspeh prve loterije naj podvoji naše sile za drugo efektno loterijo »Slovenske Straže«, s katero pričnemo z novim letom. Naj tudi takrat dela z nami duh in blagoslov Antona Martina Slomška, ki naj vžge slovenska srca v darežljivosti in požrtvovalnosti, da podvojimo domovini lanski dar.

Pri tej priliki se moram z žalostjo spominjati nagle smrti enega naših požrtvovalnih mlajših mož, gospoda deželnega oficijala Avgusta Šelko, ki si je posebno za delo pri naši loteriji pridobil nepozabnih zaslug, omeniti pa moram s posebnim priznanjem tudi dela uradnika naše pisarne g. Cenčiča, ki je pokazal, da je mož na svojem mestu.

Kakor sem že omenil, je prevzela »Slovenska Straža« pisarniška dela za katoliški shod in pri tej priliki izvršila sklep občnega zbora v Celovcu, ki ji je naročil, da naj na prihodnjem katoliškem shodu napravi slavnost narodnih noš v Ljubljani. Bili ste vsi priče, kako je »Slovenska Straža« izvršila to svojo nalogo. O tem danes ne bom izpustil besedi, ker so uspehi naša priča. Poudarjam, da je ljudstvo sledilo klicem »Slovenske Straže« s tolikim navdušenjem, da za napravo narodnih noš iz društvene blagajne ni bilo treba izdati niti vinarja. »Slovenska Straža« bo skrbel, da zanimanje za narodne noše ne zamre, kajti prepričani smo, da tam, kjer kraljuje naša narodna noša, je dom starih naših šeg in stare naše slovenske poštenosti. »Slovenska Straža« hoče sedaj še preskrbeti za vzorna predavanja za ohranitev naših narodnih noš in za pregled in organizacijo vseh, ki imajo narodne noše. Izdali bomo knjigo v varstvo domačije.

Naša pisarna je prejela v preteklem poslovnem letu 848 pošiljatev, odposlala pa 11.511. V loterijski zadevi je prejela 2213 pošiljatev, odposlala pa 5086. Za katoliški shod je prejela 1246 pošiljatev, razposlala pa 5513. Skupno

je tedaj prejela 5307 poštnih pošiljatev, razposlala pa 22.100. Ves promet je tedaj znašal 27.417 točk.

Preteklo leto se je ustanovilo sedem novih podružnic, in sicer štiri na Kranjskem, dve na Štajerskem in ena na Koroškem. Na Goriškem, Tržaškem in v Istri se ni ustanovila nobena nova podružnica.

Po vposlanih izkazih imajo Kranjska 119 podružnic, 16 ustanovnih, 62 desetkronskih, 4876 rednih in 1627 podpornih članov. Štajerska 58 podružnic, 5 ustanovnih, 35 desetkronskih, 2967 rednih in 796 podpornih članov. Koroška 18 podružnic, 3 ustanovne, 7 desetkronskih, 538 rednih in 225 podpornih članov. Goriška 16 podružnic, dva ustanovna, 8 desetkronskih, 445 rednih in 178 podpornih članov. Tržaška 5 podružnic, 1 ustanovnik, 2 desetkronski, 216 rednih in 48 podpornih članov. Istra 2 podružnici, 54 rednih članov. Imamo tedaj 218 podružnic, 27 ustanovnih, 14 desetkronskih, 9096 rednih in 2888 podpornih članov. Poleg tega ima centrala še 72 ustanovnikov. Skupaj šteje tedaj »Slovenska Straža« 12.197 članov (lani 12.299). Upoštevati pa moramo, da 32 podružnic ni poslalo izkaza. Ako poprečno štejemo za vsako teh podružnic po 30 članov, dobimo skupno okroglo vsoto nad 13.000 članov.

Priznati moramo, da podružnice niso povsod tako delovale, kakor bi bilo želeli. Veliko je podružnic, ki še niso poslane prispevkov. Do teh podružnic se obrača vodstvo z nujno prošnjo, da takoj pobere članarino in jo odpošljejo centrali. Mnogo so vplivali na gibanje podružnic in na prispevke podružnic kot take veliki dogodki preteklega leta: Zbirke za balkanske ranjence, naša efektna loterija in darovi za katoliški shod. Da kljub temu nismo nazadovale, znači naše utrjeno stališče, ki nam zagotavlja prihodnje leto trden napredek. Obračamo se v tem oziru za pomoč posebno do naše akademične in neakademične mladine, da posveti svoje delo poživljenju obstoječih in ustanovitvi novih podružnic »Slovenske Straže«.

Naj bi poverjeniki družbe sv. Mohorja posvetili s primernimi govori in agitacijo svoje delo na celem slovenskem ozemlju tudi »Slovenski Straži«. Tako bi bila v vsaki slovenski župniji lahko podružnica »Slovenske Straže«.

Zmernostno gibanje v naši domovini naj se združi z delom za obmejne brate in mislim, da imajo naši možje in fantje še srca v svojih prsah in da se zganejo, ako se do njih pride z besedami, katere sem rekel na lanskem občnem zboru: Pol litra ali liter vina vsak na leto manj, pa tistih 50 vinarjev ali kronic »Slovenski Straži«, pa bode imeli zavest, da ste storili nekaj za rešitev svoje domovine, pa bo v vsaki župniji cvetela podružnica »Slovenske Straže«.

Z vsakim dnevom se delovanje »Slovenske Straže« bolj razširja, razširja se tudi delo drugih slovenskih narodno-obrambnih društev. In če gledamo silo, s katero narodni nasprotnik pritiska na nas, tedaj bi skoro misliti, da je to narodnoobrambno delo še vse preneznatno in da vsi, ki si trkajo na prsi, da so zavedni Slovenci in zavedne Slovenke, še ne store do svojega naroda polne svoje dolžnosti.

»Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine,« tako je zaplakala duša slovenskega pesnika in tako plakala naša duša ob brezbriznosti tistih, ki bi uspeh našega dela lahko še pomnožili. Na bojšču stojimo. O žrtvah balkanskih pisali smo strani in strani slovenskih listov, in vendar so bile to žrtve samo enega leta, da se potem nemoteno in krepko brez tujega vpliva zopet razvije balkanski rod. Mi pa štejemo lahko vsak dan svoje narodne mrtevce. Padajo nam dan za dnem na koroških in štajerskih bojnih poljih, da se nikdar več ne vzbude k narodnemu življenju. Izgube naše narodne armade beležimo vsak dan v številkah našega izseljevanja. To je vsakodnevna naša bitka, ki slednji dan konča za nas z izgubami naših bratov in sester. To je nekrvavo, vsak dan izgubepolno naše bojno polje. Zato pa na eni strani vsi, ki smo še narodno živi, z gorkim srcem in mrzlo glavno na delo, da odkopljemo ob mejah pobeljene naše grobove in da na njih zasadimo novo življenje. Najnujnejše pa nam je obratiti pozornost na žalostno točko našega izseljevanja, na katero naj merodajni krogi mislijo takoj, ne samo z resolucijami, ampak s primernimi protideli. Vsak dan, ki ga pri tem izgubimo, znači za nas veliko narodno izgubo. »Slovenska Straža« bo merodajne kroge bodrila in bo tudi svoje storila, da se v

tem oziru domovini reši, kar se rešiti da.

»Slov. Straža« si je — in s tem končam — v preteklem letu pridobila največje priznanje, ki si ga je pridobiti mogla, priznanje zadnjega slovenskega katoliškega shoda. Katoliški shod je naročil vsem poštenim Slovincem: »Katoliški shod priznava, da deluje »Slovenska Straža« plodonosno za katoliško in slovensko idejo in jo priporoča katoliškemu slovenskemu ljudstvu za to materijalno in moralno vselej in povsod podpira.«

V letu 1914 dne 16. marca pa bo preteklo 500 let, odkar je bil na Gospodstvem polju umesčen zadnji slovenski koroški vojvoda Ernst Železni. Še stoji naš prestol in okolu njega ni še tuji vihar ugonobil vsega slovenskega ljudstva. Zberimo naše delo v letošnjem letu ob tem prestolu. Nekateri teri trdijo, da so v trdnem kljubujočem njegovem kamnu zapisane besede: »Pravdo vdovi brani.« In ko bo »Slovenska Straža« v letošnjem letu storila vse, da slovensko ljudstvo dvigne ob tej 500letnici močan glas svojega obstoja, tedaj naj bo to obenem tudi koncentracija našega ljudstva okolu »Slovenske Straže« ki hoče braniti pravdo uboge vdove — slovenske domovine.

Blagajnik Anton Volta

poroča:

Podpor smo izplačali 34.925 K 87 v., za razne tiskovine smo izdali 440 K, »Narodno-obrambni Vestnik« 2023 K 20 vin., nabiralniki 600 K, za društveno blago smo izdali, in sicer za papir 813 K 56 vin., za slike 600 K, za kolke 421 K 40 vin., za razglednice 2442 K 58 vin., skupaj 4277 K 54 vin. Inventarja se je nakupilo za 2002 K 85 vin.; stroški predavanj so znašali 666 K 80 vin.

Društveno premoženje je znašalo 30. jun. t. l.: gotovina v blagajni 2626 K 17 vin., saldo pošne hranilnice 1613 K 32 vin., naloženega denarja je bilo 5449 K 90 vin., inventar 6343 K 1 vin., nabiralniki 1681 K 2 vin., društveno blago 8377 K 69 vin., vrednostni papirji 1000 K, dolžniki 884 K 43 vin., loterijski sklad 23.139 K 93 vin. Skupaj tedaj 51.115 K 47 vin. Lani je znašalo društveno premoženje 28.200 K 28 vin., letos se je tedaj zvišalo za 22.915 K 19 vin.

Vseh dohodkov je društvo v preteklem poslovnem letu imelo 90.528 K 75 v., stroškov 64.279 K 77 vin.

Državni poslanec dr. Anton Korošec izraža popolno zadovoljnost štajerskih Slovincem z delovanjem »Slovenske Straže«. Priporoča potujoče gospodinske tečaje za Koroško. Zeli, da bi »Slovenska Straža« z »Jugoslovansko strokovno zvezo« postavila na Štajersko delavno moč za delavskega tajnika, da se tako štajersko slovensko delavstvo organizira v »Jugoslovanski strokovni zvezi«.

Predsednik prof. Jarc omenja, da smo že v dogovoru za nastavljanje gospodinske učiteljice na Koroškem in da smo tudi z »Jugoslovansko strokovno zvezo« v dogovoru, da se izvrši želja voditelja štajerskih Slovincem.

V imenu »Zveze Orlov« pozdravlja dr. Adlešič. Otroci, ko odraste šoli, pride v razna društva, ki so mu večkrat nevarna v verskem in narodnem oziru. Zato je prav, da »Slov. Straža« posveča svojo pozornost ne samo šoli, ampak tudi našim fantom, ko odrastejo šoli. Fantje so v prvi vrsti poklicani za narodno delo. Zveza Orlov si je svesta ozke zveze s »Sl. Stražo«. Kolikor Orlov na meji, toliko narodnih stražarjev. Zato naj gre »Slov. Straža« roko v roki z Zvezo Orlov, da se tudi v obmejnih krajih razširi ta organizacija.

D. R. H o h n j e c iz Maribora izvaja: Podružnic »Slov. Straže« je še vse premalo; moglo bi jih biti veliko več. Zalibog, da tudi precej obstoječih podružnic spi. Mladina je najboljši narodno-obrambni delavec. Treba jo je pritegniti k sodelovanju, posebno Orle. Odhori podružnic bi se naj izpopolnili tudi s člani in članicami nabožnih društev. To narodni stvari gotovo veliko koristijo.

Tako poročilo o zadnjem občnem zboru »Slovenske Straže«. Kaj naj še do tavimo: Vsak naročnik »Slovenskega Gospodarja« mora postati agitator za »Slovensko Stražo«! Vsak mora delovati na to, da se v njegovem kraju kmalu ustanovi podružnica »Slovenske Straže«! Koliko nam sovražni narodi žrtvujejo, da bi nas ne izčili. Mi pa tudi bodimo toliko zavedni, da si vsak izmed nas nekaj na leto odtrga pri jedi in pijači in to da svoji domovini po »Slovenski Straži«! V boju smo, treba je domovini žrtve vseh Slovincem in Slovenk. Zato možje in mladeniči, žene in dekleta, povsod na delo za »Slov. Stražo«.